

Οι βλάχοι του Ασπροποτάμου

Την 1η Νοεμβρίου μαζί με το «Εθνος της Κυριακής» κυκλοφορεί ο πρώτος τόμος της σειράς «Ρίζες Ελλήνων», αφιερωμένος στους Βλάχους. Πρόκειται για μία μοναδική, πρωτότυπη και εξαιρετικά σημαντική σειρά πολυτελών βιβλίων για τις ρίζες, την ταυτότητα, την ιδιαίτερη καταγωγή των Ελλήνων.

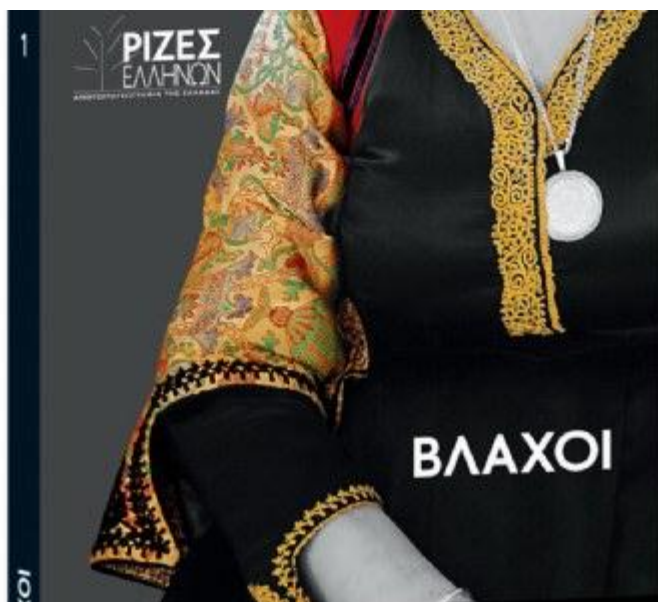

Την 1η Νοεμβρίου μαζί με το «Εθνος της Κυριακής» κυκλοφορεί ο πρώτος τόμος της σειράς «Ρίζες Ελλήνων», αφιερωμένος στους Βλάχους. Πρόκειται για μία μοναδική, πρωτότυπη και εξαιρετικά σημαντική σειρά πολυτελών βιβλίων για τις ρίζες, την ταυτότητα, την ιδιαίτερη καταγωγή των Ελλήνων. Ηθη και έθιμα, στολές-φορεσιές, οικιακά σκεύη, λαογραφικό υλικό, γλωσσικά ιδιώματα, οικισμοί-εγκαταστάσεις, κατοικίες, συνεντεύξεις επωνύμων, ιδιαίτερη κουζίνα-συνταγές και όλα όσα χαρακτηρίζουν μοναδικά τις «Ρίζες των Ελλήνων» είναι συγκεντρωμένα σε καθένα από τα πολυτελή βιβλία που θα κυκλοφορήσουν μαζί με το «Εθνος της Κυριακής»

Οι χωριανοί δεν την έλεγαν ποτέ σκέτη Τζούρτζια, αλλά Μεγάλη Τζούρτζια κι έτσι αναγνωριζόταν και από τους περισσότερους Ασπροποταμίτες. Το σπουδαίο αυτό βλαχοχώρι σήμερα λέγεται τυπικά Αγία Παρασκευή (αν και οι ντόπιοι πάντα Τζούρτζια το ονομάζουν). Πότε κατοικήθηκε, πότε πήρε αυτό το όνομα και γιατί, κανένας δεν είναι σε θέση να γνωρίζει.

Η ζωή σε ένα βλαχοχώρι που απελευθερώθηκε μαζί με την υπόλοιπη Θεσσαλία το 1881 ήταν το ίδιο δύσκολη όπως σε όλη την Πίνδο. Κι επειδή δεν ήταν όλοι τσελιγάδες αλλά απλοί τσοπάνηδες, μπιστικοί και κερατζήδες, κάποιοι αναζήτησαν την τύχη σε άλλους τόπους. Χάρη στην εργατικότητά τους και την ικανότητα προσαρμογής τους οι περισσότεροι πήγαιναν μπροστά και δεν ήταν λίγοι οι Τζουρτζιώτες που πρόκοψαν και αναδείχθηκαν στην Αθήνα, σε άλλες πόλεις και στο εξωτερικό, κυρίως στην Αμερική. Από τα καλοκαιρινά ανταμώματα των αποδήμων με τους τσοπαναραίους προέκυψε το 1893 η Φιλοπρόοδος Αδελφότητα Τζούρτζιας Αθαμανίας ή ΦΑΤΑ όπως έχει επικρατήσει να λέγεται - ο αρχαιότερος σύλλογος των Βλάχων με διαρκή μέχρι σήμερα παρουσία στα πράγματα του χωριού.

Χάρη στη ΦΑΤΑ έγιναν πολλά χρήσιμα έργα στην Τζούρτζια - στην ουσία είχε αναλάβει όλες τις υποχρεώσεις της Πολιτείας (και σε κάποια σημεία την ξεπέρασε) όπως για παράδειγμα την προικοδότηση κοριτσιών, τη συνταξιοδότηση απόρων και αναπήρων πολέμων, την υποστήριξη γυναικών που είχαν περάσει τα 40 και είχαν μείνει ανύπαντρες.

Το πιο πρωτοποριακό όμως έργο της ΦΑΤΑ για εκείνη την εποχή ήταν τα δάνεια με μικρό επιτόκιο που χορηγούσε στα μέλη της και τα οποία έσωσαν κόσμο τότε και έδωσαν πνοή στην κοινωνία της Τζούρτζιας.

«Οι προικοδοτήσεις έχουν σταματήσει, η ΦΑΤΑ όμως συνεχίζει μέχρι σήμερα να βοηθάει τους ανήμπορους τα Χριστούγεννα και το Πάσχα», λέει ο σημερινός πρόεδρος της Αδελφότητας, Θανάσης Ηλ. Μουστάκας. Για λόγους ευθιξίας ήταν θεσμός να μη γνωρίζει κανένας -παρά μόνο η διοίκηση και η εξελεγκτική επιτροπή- τους αποδέκτες των βοηθημάτων αυτών.

Τα τελευταία χρόνια η ΦΑΤΑ λειτουργεί ως εκπαιδευτικός σύλλογος. Ετοιμάζει το λαογραφικό μουσείο που θα λειτουργήσει στο παλιό σχολείο. Διατηρεί χορευτικά τμήματα (ψυχή των οποίων είναι η Αποστολία Κούτσια), συμμετέχει σε διάφορα συνέδρια και κάνει δύο κεντρικές εκδηλώσεις -μία τον χειμώνα στα Τρίκαλα και μία το καλοκαίρι στο χωριό.

Όσον αφορά το κοινωνικό έργο, η ΦΑΤΑ δραστηριοποιείται ώστε να υπάρχει γιατρός όλο το καλοκαίρι στην Τζούρτζια. Σταθμός στην ιστορία της μπορεί να θεωρηθεί η ψηφιοποίηση όλου του αρχείου της που περικλείει την ιστορία του χωριού. Εγινε το 2008 με την υποστήριξη του Κέντρου Έρευνας της Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών.

Ηλίας Προβόπουλος